

16. marts 2017

UPA 2017/56

Inatsisartut Suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Angajoqqaat naartunermut, erninermut meeravissiarternermullu atatillugu sulinngiffeqarsinnaatitaanerisa sapaatit akunnerinik sisamanik sivitsorneqarnissaa siunertaralugu Inatsisartut Inatsisaata nr. 14-p 17. december 2009-meersup allannortinnissaanut siunnersuuteqaqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Allannuut atortuulersinneqassaaq ulloq 1. juli 2018 aallarnerfigalugu.

(Inatsisartunut ilaasortaq Randi Vestergaard Evaldsen, Demokraatit)

Tunnqavilersuut

Ilaqutariinnut misigisaq angisoorujussuusarpoq naalugiarsuk inunngoraangat. Aamma pingaaruteqarpoq inuiaqatigiittut inunngorlaanik, innuttanngorlaanik isumaginnilluarnissarput.

Demokraatini isumaqarpugut naapertuutissasoq angajoqqaat naartunermut, erninermut meeravissiarternermullu atatillugu sulinngiffeqartarnissaannut sinaakkutissanik pitsaasunik inuiaqatigiit pilersitsisuuppata, taamaasilluni inoorlaamut anaannangortup imaluunniit ataatanngortup qitornartaami sivisunerusumik ilaginissaanut periarfissillugu, tamanna kissaatigineqarpat. Taamaattumik siunnersuutigaarput naartunermut, erninermut meeravissiarternermullu atatillugu sulinngiffeqartarnerup sivitsorneqarnissaa sapaatip akunnerini 17-niik 21-nut.

Naartunermut imaluunniit erninermut kiisalu angajoqqaat sulinngiffeqartarnerannut malittarisassat maannakkut atuuttut imaapput¹:

Arnaq naartunermut atatillugu sulinngiffeqarsinnaatitaavoq erninissamut sapaatip akunneri marluk sioqqullugit. Tamatuma kingorna arnaq erninermi kingorna sapaatip akunnerini siullerni 15-ni sulinngiffeqarsinnaatitaavoq. Anaanaasup erninermut atatillugu sulinngiffeqarnera sapaatip akunnerini 15-nik sivisussuseqartussaq aallartittarpoq ulloq taanna ernineraniit. Arnat marlulisut amerlanernilluunniit meerartaartut eqqarsaatigalugit sulinngiffeqartarnerat sapaatip akunnerini 15-niik 19-nut sivitsorneqartarpoq. Ataataasoq sulinngiffeqarsinnaatitaavoq sapaatip akunnerini pingasuni meeqqap inunngorneraniit sapaatip akunnerisa siulliit 15-t iluanni.

¹ Takuuk Naartunermi, erninermi meeravissiarternermilu sulinngiffeqartarneruq ullormusiaqartarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 14-mi, 7. december 2009-imeersumi kapitel 1-miik 3-mut

Angajoqqaat naartunermut, erninermut meeravissartaarnermullu atatillugu sulinngiffeqarsinnaatitaaneri imaapput²:

Angajoqqaat akunnerminni sapaatip akunneri 17-t imaluunniit 21-t avissinnaavaat sapaatip akunneri siulliit 15-t imaluunniit 19-t ingerlareerpata.

Allatut oqaatigalugu imaappoq, angajoqqaat erninermiit katillugit sapaatip akunnerini 32-ni sulinngiffeqarsinnaatitaavoq, sapaatip akunnerinili 40-ni angajoqqaat marlulisimappat imaluunniit amerlanerunik meerartaarsimappat.

Assersuutigalugu angajoqqaat Danmarkimi najugallit sulinngiffeqarsinnaatitaapput imatut³:

Anaanaasoq erninissap tungaanut sapaatip akunnerini sisamani naartunermi sulinngiffeqarsinnaatitaavoq, anaanaasorlu ernereernerup kingorna sulinngiffeqarsinnaatitaavoq sapaatip akunnerini 14-ni, ataataasoq erninermut atatillugu sulinngiffeqarsinnaatitaavoq sapaatip akunnerini marlunni ataannartumik, erninermiit sapaatip akunnerisa siulliit 14-t iluanni aamma angajoqqaat sulinngiffeqarsinnaatitaapput katillugit sapaatip akunnerini 32-ni, angajoqqaat akunnerminni avissinnaasaanni.

Tassa imaappoq, anaanaq Danmarkimi najugaqartoq periarfissaqarpoq sulinngiffeqassalluni sapaatip akunnerini 50-ni ernereernerup kingorna, ataataasorlu periarfissaqarpoq sapaatip akunneri 34-t tikillugit sulinngiffeqarnissaminut.

Soorunami Danmarkimisut atungaqarsinnaanngilagut tamatigut, taamaakkaluartorli takuneqarsinnaavoq assigiinngissut angisuupilussuusoq.

Siunnersuutitta akuerineratigut assigiinngissut milliallatsissinnaavarput peqataanillu qularnaareqataaffigalugu nunami maani inoorlaat inuunermi pitsaanerpaamik aallarternissaat.

Siunnersuutip kinguneranik pisortat missingersuutaat 12.309.898 koruuninik ajorseriartineqassapput. Taakkuli IMATUT aningaasalersorneqarsinnaapput:

- Naalackersuisoqarfiit tamarmik taamaallaat Peqqissutsimut kiisalu Ilinniartitaanermut, Kulturimut, Iisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalackersusioqarfik pinnagit,

² Takuuk Naartunermi, erninermi meeravissartaarnermilu sulinngiffeqartarneq ullormusiaqartarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 14-mi, 7. december 2009-imeersumi kapitel 6,

³ Takuuk Naalagaaffiup, Kommunit Kattuffiata (KL-p) kiisalu Danske Regionit ataatsimoorlutik nittartagaat

peqquneqassapput pisariillisaqqullugit Naalakkersuisoqarfiit tamarmik immikkut allaffissornermut aningaasartuutiminnik 1,6 millioner koruunit nalinganut sipaaruteqartussanngorlugit. Naalakkersuisoqarfiit namminneq aalajangissavaat pisariillisaaneq qanoq pissanersoq. Tamatuma kingorna sipaarutigineqassapput katillugit 12,8 millioner koruunit taamaasillunilu siunnersuut tamakkiisumik aningaasalersorneqarsinnaalissaaq.

Erseqqissaatigissavara aningaasalersuinissamut tunngasortaa taamaallaat siunnersuutaammat qanoq iliorluta ilaqutariit meerartallit atugaannik tamatta pitsanngorsaaqataasinnaanersugut. Demokraatini ammaffigaarput allatut aningaasalersuisoqarsinnaanissaa.

Partiit allat oqaaseqarnissaannut taamatullu Naalakkersuisut akissuteqarnissaannut qilanaarpugut.

Pisortanut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunissati

Demokraatit sinnerlugit Inatsisartunut ilaasortaasimasoq Poul Hansen ulloq 30/-2016 § 37 tunngavigalugut apeqqumminut 2016-216-mut akissutisivoq. Akissummi atuarneqarsinnaavoq, angajoqqaat sulinngiffeqartarnerat sapaatip akunnernik sisamanik sivitsorneqassappat tamanna 12.309.898 koruuninik akeqassasoq (2015-mi kisitsisit tunngavigalugit). Taaku 90 procentii landskarsip akilissavai sinnerilu 10 procentit kommunit. Naalakkersuisut akissutaanni erserpoq, naatsorsuinerit suliarineqarsimasut 2015-mi inunngortut amerlassussaannut paasissutissat pigineqartut tunngavigalugit, tassani aallaaviusimallutik ataataasut anaanaasulluunniit erninermut atatillugu ullormusiaqarsimasut. Taamaasilluni ilaatinneqanngillat sulisut sulinngiffeqarnermi nalaani akissarsiaannut aningaasartuutaasimsut. Ernereernerup kingorna sulinngiffeqartut akissarsiaannut tamakkiisunut aningaasartuutit amerlanerussapput erninermut atatillugu ullormusianut naleqqiullugit, erninermut atatillugu ullormusianut aallaaviusarmat sulisartup 18-leereersimasut ilinniarsimanngitsulli akissarsiaasa minnerpaaffissaat (SIK-p pisortallu sulisitsisut akissarsiat sulinermilu atukkat pillugit isumaqatigiissutaat naapertorlugu) Paarlattuanik Naalakkersuisut akissutiminni ilanngussimavaat sulinngiffeqarnerup tamakkiisup iluani erninermut atatillugu ullormusiat tamakkiisut. Angajoqqaat assersuutigalugu sullivinni namminersortuni atorfeqartut ilaannikkuinnaq angajoqqaat sulinngiffeqarnerminni erninermut atatillugu ullormusianik qinnuteqartarput, erninermunut atatillugu sulinngiffeqarnermi nalaaniunngitsoq.

Soorlu aamma angajoqqaat tamarmik sulinngiffeqarnissartik tamakkerlugu atorneq ajorpaat. Tamatuma kinguneranik erninermut atatillugu ullormusianut pisortat aningaasartuutaat ikinnerussapput.

Taamaattumik imaassinnaavoq qulaani aningaasartuutitut tagginneqarsimasut allanngorsinnaasut pisut aallaavigalugit.

Siunnersuut akuerineqartuuppat ataatsimut piffissaq tamakkiisoq aamma millisinneqarsinnaassagaluarpoq meeqqerivinniititaqarnissaq eqqarsaatigalugu tamatumami kinguneranik atuisut akiliutaannut annikillisaataasartoq pisortat aningaasartuutigisartagaat millisussaammat.

<https://www.borger.dk/familie-og-boern/Barsel-oversigt/Barsel-loenmodtagere>

Inatsisitigut allannguutissaa ima mikitigaaq, allaat tassunga aningaasartuutit Isumaginninnermut, Ilaqutariinnermut, Naligiisitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naalakkersuisoqarfimmut aningaasaliissutaareersut iluanni akilerneqarsinnaalluni. Naatsorsuutaavoq annerpaamik Ilinniagartuup annerpaamik ukiup sisamararterutaani suliaq suliarisinnaassagaa.

Namminersorlutik inuussutissarsiortunut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunissai

Siunnersuutip kingunerisinnaavaa sullivimmi namminersortumi sulisup maannamut naleqqiullugu sapaatip akunnerini sisamani sivisunerusumik sulinngiffeqartalernissaa. Tamatuma saniatigut aamma aningaasatigut kinguneqarsinnaavoq, sulliviup namminersortup neqeroorutigisimappagu sulisoq sulinngiffeqarnermi nalaani tamakkiisumik ilaannakoortumilluunniit akissarsiaqassasoq.

Innuttaasunut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunissai

Inoorlaamut angajoqqaat periarfissaqalissapput ullumimut naleqqiullugu naalugiarsuutiminnik sapaatip akunnerinik sisamanik sivisunerusumik paarsinissaminnut inuttut aningaasaqarnertik innarlerpallaarnagu.